

Suvestinė redakcija nuo 2023-02-24

Nutarimas paskelbtas: TAR 2022-12-30, i. k. 2022-27646

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

NUTARIMAS

**DĖL RINKOS PAJAMŲ NUSTATYMO IR PAJAMŲ PERVERŠIO SKAIČIAVIMO
METODIKOS PATVIRTINIMO**

2022 m. gruodžio 30 d. Nr. O3E-1811

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimo 4 straipsnio 1 dalies 2 punktu bei atsižvelgdama į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) Dujų ir elektros departamento Rinkos plėtros ir stebėsenos skyriaus 2022 m. gruodžio 30 d. pažymą Nr. O5E-1476 „Dėl Rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio skaičiavimo metodikos patvirtinimo“, Taryba **n u t a r i a**:

Patvirtinti Rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio skaičiavimo metodiką.

Tarybos pirmininkas

Renatas Pocius

RINKOS PAJAMŲ NUSTATYMO IR PAJAMŲ PERVERŠIO SKAIČIAVIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio skaičiavimo metodika (toliau – Metodika) reglamentuoja rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio nustatymo tvarką.

2. Metodika nustato rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio nustatymo tvarką iš elektros energijos gamintojų, gaminančių elektros energiją iš 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamento (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (toliau – Reglamentas) 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų išteklių (toliau – subjektai) per Reglamento 22 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytą laikotarpį (toliau – pajamų perviršio taikymo laikotarpis).

3. Metodika taikoma Lietuvos Respublikos įstatyme dėl Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimo (toliau – Įstatymas) nurodytiems asmenims:

3.1. subjektams;

3.2. su subjektais susijusiems asmenims;

3.3. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnyje nustatytais sąlygomis ir tvarka Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirtam viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriui (toliau – administratorius);

3.4. elektros energijos perdavimo sistemos operatoriui;

3.5. elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriui;

3.6. paskirtajam elektros energijos rinkos operatoriui;

3.7. reguliuojamai rinkai, organizuotai prekybos sistemai, daugiašalei prekybos sistemai.

4. Pagrindinės Metodikos sąvokos:

4.1. **„Mokėk, kiek pagaminta“ pirkimo–pardavimo sutartis dėl elektros energijos** (toliau – PPA PAP) – sutarties tipas, pagal kurios nuostatas gamintojas faktiškai elektrinės pagamintą elektros energijos kiekį parduoda kitai sandorio šaliai (angl. *pay-as-produced power-purchase agreement*) pagal su kita sandorio šalimi sutartą fiksuotą arba kintamą kainą.

4.2. **Bazinės apkrovos kiekio pirkimo–pardavimo sutartis dėl elektros energijos** (toliau – PPA BL) – sutarties tipas, pagal kurios nuostatas gamintojas, naudojantis nevaldomus (angl. *non dispatchable*) elektros energijos šaltinius, kiekvieną pristatymo laikotarpį parduoda pastovų elektros energijos kiekį kitai sandorio šaliai, nepriklausantį nuo faktinės elektrinės pagamintos elektros energijos kiekio elektros energijos gamybos įrenginiais (angl. *baseload power-purchase agreement*). Subjektas, siekdamas užtikrinti išsipareigojimus pagal šio tipo sutartį, papildomai atlieka perteklinio elektros energijos kiekio pardavimą ir elektros energijos atpirkimą kituose elektros energijos rinkos segmentuose (kitoms sandorio šalims). Taikant šią sutarties tipą vertinamos tiek elektros energijos pardavimo pajamos, tiek elektros energijos įsigijimo išlaidos, skirtos užtikrinti pastovaus elektros energijos kiekio tiekimą kitai sandorio šaliai pagal sudarytą sutartį.

4.3. **Elektros energijos atpirkimas** (angl. *buyback*) – situacija, kai vadovaujantis PPA BL nuostatomis, gamintojas atlieka elektros energijos trūkumo papildomą pirkimą iš elektros energijos rinkos segmentų (iš kitų sandorio šalių), siekiant užtikrinti pastovaus elektros energijos kiekio tiekimą sandorio šaliai pagal sudarytą sutartį.

5. Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Reglamente ir Įstatyme.

II SKYRIUS

RINKOS PAJAMŲ IR PAJAMŲ PERVERŠIO NUSTATYMO TAIKYMAS

6. Subjektams taikoma 180 EUR už pagamintos elektros energijos MWh, pajamų viršutinė riba, kuri taikoma rinkos pajamoms, gautoms pardavus elektros energiją, pagamintą naudojant šiuos išteklius:

- 6.1. vėjo energiją;
- 6.2. saulės energiją (saulės šiluminę ir fotovoltinę saulės energiją);
- 6.3. geoterminę energiją;
- 6.4. hidroenergią be rezervuaro;
- 6.5. biomasės kurą (kietąjį arba dujinį biomasės kurą), išskyrus biometaną;
- 6.6. atliekas;
- 6.7. branduolinę energiją;
- 6.8. lignitą;
- 6.9. žalios naftos produktus, išskyrus išteklius, kuriems taikoma Įstatymo 11 straipsnio 10 dalis;
- 6.10. durpes.

7. Pajamų perviršio taikymo laikotarpis – 2022 m. gruodžio 1 d. – 2023 m. birželio 30 d. Atitinkamai, Metodikoje numatyti įpareigojimai ir pareigos susijusios su pajamų perviršio taikymo tvarka ir sąlygomis, subjektams galioja už šį laikotarpį. Ataskaitinis laikotarpis yra vienas kalendorinis mėnesis, išskyrus atvejus, kai yra sudaryta PPA BL. PPA BL atveju ataskaitinis laikotarpis yra 2022 m. gruodžio 1 d. – 2023 m. birželio 30 d.

8. Pareiga deklaruoti pajamų perviršį prasideda tik tada, kai subjektas pradeda gaminti elektros energiją ir turi leidimą arba teisę vykdyti šią veiklą be leidimo. Atitinkamai, Metodika nėra taikoma dar neįgyvendintiems projektams ir gamybos įrenginių paleidimo derinimo darbų metu.

9. Vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 3 dalimi pajamų perviršio skaičiavimas grindžiamas elektros energijos sandorio kaina kiekvieną atsiskaitymo už disbalansą laikotarpį, kuris apibrėžtas 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos. Atsiskaitymo už disbalansą laikotarpis Lietuvoje – vienos valandos laikotarpis.

10. Pajamų perviršio skaičiavimas yra grįstas skaičiavimu pagal kiekvieną sudarytą sandorį, t. y. atliekant skaičiavimus nėra skaičiuojamos vidutinės vertės per tam tikrą laikotarpį.

11. Vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 4 dalimi, tuo atveju, kai rinkos pajamos gaunamos gaminant elektros energiją pagal esamas arba būsimas sutartines prievoles pagal dvišales pirkimo–pardavimo sutartis dėl elektros energijos arba elektros energijos rinkos išvestines finansines priemones ar kitas išvestines finansines priemones, kurios yra didmeniniai energetikos produktai (toliau – bet kuri iš dviejų – išvestinė finansinė priemonė), rinkos pajamos, taip pat sąnaudos, susijusios su šiomis sutartimis ir (ar) sandoriais nustatytais įsipareigojimais, vertinamos ir pajamų perviršis skaičiuojamas pajamų perviršio taikymo laikotarpiu. Skaičiuojant pajamų perviršį subjektų įsipareigojimai ir su jais susijęs elektros energijos įsigijimas pagal išvardytas sutartis įvertinami kaip su sandoriu susijusios sąnaudos. Šioje dalyje nurodytos sąnaudos neapima sąnaudų, susijusių su atsakomybės už disbalansą elektros energijos rinkoje, įgyvendinimu dėl šioje dalyje nurodytų sutarčių. Nuostata dėl su sandorio sudarymu susijusių sąnaudų taikoma susijusiems asmenims. Sąnaudomis susijusiomis su atsakomybės už disbalansą elektros energijos rinkoje, įgyvendinimu laikomos sąnaudos ir pajamos mokamos arba gaunamos iš už balansą atsakingos šalies, tuo atveju,

jeigu subjektas perduoda savo atsakomybę už disbalansą, už disbalansą atsakingai šaliai. Arba sąnaudos ar pajamos mokamos arba gaunamos iš perdavimo sistemos operatoriaus, jeigu pats subjektas yra už balansą atsakinga šalis.

12. Vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 5 dalimi, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba), atlikdama pajamų perviršio skaičiavimą, Metodikos III skyriuje nustatyta tvarka įvertina:

12.1. elektros energijos biržoje sudarytus sandorius;

12.2. galiojančias ir (ar) sudarytas dvišales pirkimo–pardavimo sutartis dėl elektros energijos;

12.3. galiojančius ir (ar) sudarytus sandorius dėl elektros energijos išvestinių finansinių priemonių.

13. Į rinkos pajamas neįskaičiuojamos:

13.1. pajamos, nurodytos Reglamento 7 straipsnio 2 dalyje – netaikomos parodomiesiems projektams ar gamintojams, kurių pajamos už vieną pagamintos elektros energijos MWh jau yra apribotos dėl valstybės ar viešųjų priemonių, kurios nėra priimtose pagal Reglamento 8 straipsnį;

13.2. pajamos, gautos pardavus elektros energiją balansavimo energijos rinkoje;

13.3. pajamos, gautos pardavus elektros energiją, pagamintą elektros energijos gamybos įrenginiuose, kuriuose Reglamento 7 straipsnio 1 dalyje nurodyti atsinaujinantys energijos išteklių naudojami kartu su kitais tradiciniais energijos išteklių, tokiais kaip anglis, nafta ir gamtinės dujos. Laikoma, kad Reglamento 7 straipsnio 1 dalyje nurodyti atsinaujinantys energijos išteklių naudojami kartu su kitais tradiciniais energijos išteklių, tokiais kaip anglis, nafta ir gamtinės dujos, tik tada, kai subjektui išduotame leidime gaminti elektros energiją yra nurodyta tokia kuro rūšis ir tradiciniai išteklių yra naudojami ne tik technologinėms reikmėms. Jeigu tokia kuro rūšis nėra nurodyta leidime ir (arba) tradicinis kuras naudojamas tik technologinėms reikmėms – tokiu atveju subjektui nėra taikoma šiame papunktyje nurodyta išimtis dėl į rinkos pajamas neįskaičiuojamų pajamų.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [O3E-209](#), 2023-02-23, paskelbta TAR 2023-02-23, i. k. 2023-03221

13.4. pajamos, kurioms elektros energijos gamybos įrenginiuose pagamintai elektros energijai yra taikomas fiksuotas tarifas, į kurį gamintojas įgijo teisę pagal iki 2019 m. gegužės 1 d. galiojusias Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 3 straipsnio nuostatas;

13.5. pajamos gautos dėl atsiskaitymo už disbalansą elektros energijos rinkoje iš perdavimo sistemos operatoriaus.

14. Vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalimi, tais atvejais, kai subjektai pagamintą elektros energiją parduoda susijusiems asmenims, vertinant pajamų perviršio mokėjimo subjektų gaunamas rinkos pajamas už parduotą elektros energiją, susijusių asmenų gautos pajamos už tretiesiems asmenims parduotą elektros energiją laikantis Įstatymo 11 straipsnyje nustatytų sąlygų įvertinamos šios Metodikos 15–16 punktuose ir III skyriuje nustatyta tvarka. Taryba, įgyvendindama Reglamento 6 straipsnio 3 dalį, siekdama užtikrinti, kad subjektai neišvengtų pareigos mokėti pajamų perviršį, atlieka su subjektais susijusių asmenų sandorių, sudarytų su subjektais, vertinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [O3E-209](#), 2023-02-23, paskelbta TAR 2023-02-23, i. k. 2023-03221

15. Jeigu elektros energijos išvestines finansines priemones arba prekybą elektros energijos rinkos segmentuose susijusių su PPA BL nuostatų užtikrinimu atlieka ne pats subjektas, o su juo susijusiu įmone, tai pajamų perviršio skaičiavimo tikslais, laikoma, kad tokius sandorius sudaro pats subjektas ir tokie sandoriai yra vertinami atliekant pajamų perviršio skaičiavimą.

16. Metodikos nuostatos dėl pajamų perviršio nėra taikomos subjekto pagamintai elektros energijai, kuri yra suvartojama savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti, ir susijusiems asmenims

parduotai elektros energijai, skirtai vartojimui įmonių grupėje savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti.

17. Elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantys vartotojai, asmenys, vykdančys veiklą Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis, aktyvieji vartotojai, atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos ir piliečių energetikos bendrijos, išskyrus atvejus, kai tokie asmenys vykdo elektros energijos prekybą elektros energijos rinkos segmentuose ir už tai gauna rinkos pajamas, nėra pajamų perviršio mokėjimo subjektai.

18. Vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 9 dalimi, Reglamento 6 straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos pajamų perviršio mokėjimo subjektams tuo atveju, kai jų ir su jais susijusių asmenų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomų elektros energijos gamybos įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių Reglamento 7 straipsnio 1 dalyje nurodytus išteklius, įrengtųjų galių suma neviršija (yra mažesnė arba lygi) 1 MW. Nustatant 1 MW apimtį nevertinami įrenginiai, kurių gautoms rinkos pajamoms netaikomas pajamų perviršis, t. y. įrenginiai, kurie atitinka kriterijus įtvirtintus Metodikos 13.1, 13.2, 13.4 papunkčiuose ir 16, 17 punktuose.

19. Vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 10 dalimi, pajamų perviršio mokėjimo subjektams, kurie iš dalies elektros energijos gamybai naudoja kitą iškastinį kurą nei gamtinės dujos, išskyrus subjektus, vykdančius elektros energijos gamybą bendruose šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginiuose (kogeneracija), pajamų perviršis lygus pajamų skirtumui tarp faktinės valandinės elektros energijos biržos kainos, susiformavusios Lietuvos kainų zonoje ir patirtų faktinių elektros energijos gamybos kintamųjų kaštų. Pajamų perviršis šioje dalyje nustatytiems ūkio subjektams yra vertinamas tik tais atvejais, kai valandinė elektros energijos biržos kaina, susiformavusi Lietuvos kainų zonoje yra didesnė negu šio ūkio subjekto patirti faktiniai elektros energijos gamybos kintamieji kaštai. Laikotarpiams, kai subjekto patirti faktiniai elektros energijos gamybos kintamieji kaštai yra mažesni negu 180 Eur/MWh, laikoma, kad šiais laikotarpiams tokiam subjektui taikoma 180 Eur/MWh pajamų viršutinė riba.

Šios nuostatos apimtyje kogeneracija nėra laikoma veikla, kai iš dalies elektros energijos gamybai naudojamas kitas iškastinis kuras nei gamtinės dujos, o gamybos įrenginiai yra bendri elektros energijos ir šilumos energijos gamybos įrenginiai, tačiau pagaminta šilumos energija yra naudojama tik savo reikmėms, t. y. nėra verčiamasi papildoma ūkine ekonomine (komercine) veikla, šilumos gamyba–pardavimas nėra vykdomas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [O3E-209](#), 2023-02-23, paskelbta TAR 2023-02-23, i. k. 2023-03221

20. Elektros energijos gamybos kintamuosius kaštus sudaro elektrinės paleidimo, kuro įsigijimo, apyvartinių taršos leidimų įsigijimo ir kiti kaštai, kurie priklauso nuo kiekvienos papildomos pagamintos MWh produkcijos kiekio. Jeigu subjektas, kuris yra susijusių asmenų grupėje, pagamintą elektros energijos MWh kiekį parduoda rinkoje ir dalį kiekio suvartoja susijusių asmenų grupėje, tai skaičiuojant pajamų perviršį energijos kiekiai paskirstomi naudojant proporcingumo (*pro rata*) principą.

III SKYRIUS

RINKOS PAJAMŲ IR PAJAMŲ PERVERŠIO SKAIČIAVIMO TVARKA

21. Perviršio pajamų skaičiavimas atliekamas keliais etapais, priklausomai nuo to, kokio tipo sandorius yra sudaręs subjektas.

22. Nustatant pajamų perviršį išvestinės finansinės priemonės vertinamos kaip papildomas pinigų srautas, kuris yra pridedamas arba atimamas iš atliktų elektros energijos prekybos sandorių kainos.

23. Jei atliekant prekybą elektros energijos rinkos segmentuose papildomai yra sudarytos finansinės išvestinės priemonės, pirmiausiai pajamų perviršis suskaičiuojamas dėl apdrausto (angl. *hedged*) elektros energijos gamybos kiekio ataskaitiniam laikotarpiui pagal (1) formulę:

$$R_H = \sum_t^T \max(\sum_i^5 [R_{EM_{t,i}} + \sum_n^N (P_{der_{n,t}} - P_{ref_{n,t}}) - 180] \cdot Q_{H_t}; 0) - \sum_t^T \max[(C_{EM_{t,4}} - R_{EM_{t,4}}) \cdot Q_{H_t}; 0] - \sum_t^T (\sum_n^N (C_{der_{n,t}} \cdot Q_{C_{der_{n,t}}}))]; (1)$$

čia:

R_H – pajamų perviršis dėl apdrausto (angl. *hedged*) elektros energijos gamybos kiekio ataskaitiniam laikotarpiui, Eur.

$R_{EM_{t,i}}$ – rinkos pajamos gautos pardavus elektros energiją, i-ajame elektros energijos rinkos segmente CET laiku, t valandą, Eur/MWh.

Jeigu i-ajame rinkos segmente nėra gauta pajamų, skaičiavimas tęsiamas pagal kitus elektros energijos rinkos segmentus.

Jeigu i-ajame rinkos segmente suprekiautas elektros energijos kiekis didesnis negu Q_{H_t} , toliau skaičiavimas nėra tęsiamas pagal kitus elektros energijos rinkos segmentus.

i – elektros energijos rinkos segmentas;

$R_{EM_{t,1}}$ – rinkos pajamos, gautos pardavus elektros energiją elektros energijos biržoje „Nord Pool“ Lietuvos prekybos zonoje, kitos paros prekybos sesijoje CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

$R_{EM_{t,2}}$ – rinkos pajamos, gautos pardavus elektros energiją elektros energijos biržoje „Nord Pool“ Lietuvos prekybos zonoje, einamosios paros rinkoje CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

$R_{EM_{t,3}}$ – rinkos pajamos, gautos pardavus elektros energiją, vadovaujantis PPA PAP, CET laiku, t valandą, Eur/MWh.

$R_{EM_{t,4}}$ – rinkos pajamos gautos pardavus elektros energiją, vadovaujantis PPA BL, CET laiku, t valandą, Eur/MWh.

$R_{EM_{t,5}}$ – rinkos pajamos, gautos pardavus elektros energiją, teikiant su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas pagal sutartį sudarytą su perdavimo sistemos operatoriumi, CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

t – ataskaitinio laikotarpio valanda;

T – ataskaitinio laikotarpio valandų skaičius.

$P_{der_{n,t}}$ – finansinės išvestinės priemonės sandoryje, kurio tikslas yra apdrausti elektros energijos pardavimo kainą, nustatyta elektros energijos kaina, Eur/MWh. $P_{der_{n,t}}$ dydis gali turėti tiek teigiamą, tiek neigiamą vertę;

$P_{ref_{n,t}}$ – n -ojo produkto sandoryje nurodyta atskaitinė elektros energijos kaina, t. y. rinkos kaina, su kuria lyginama finansinės priemonės sandoryje subjekto apibrėžta pardavimo kaina ir kuria vadovaujantis nustatoma subjekto finansinė pozicija atsiskaitymo metu dėl sudarytos finansinės išvestinės priemonės, CET laiku, t valandą, Eur/MWh. Ši kaina kiekvienai t valandos pristatymo laikotarpiui CET laiku yra paskelbiama po atsiskaitymo laikotarpio (angl. *settlement period*). $R_{ref_{n,t}}$ dydis gali turėti tiek teigiamą, tiek neigiamą vertę;

Q_{H_t} – finansinėmis išvestinėmis priemonėmis apdraustas (angl. *hedged*) elektros energijos gamybos kiekis per ataskaitinį laikotarpį, MWh. Jeigu Q_{H_t} kiekis yra didesnis negu fiziškai suprekiautas kiekis elektros energijos rinkos segmentuose, tokiu atveju $R_{EM_{t,i}}$ nariai (1) formulėje prilyginami nuliui;

n – sudaryta finansinė išvestinės priemonė pagal n -ąją finansinės išvestinės priemonės produktą;

N – sudarytų finansinių išvestinių priemonių skaičius;

$C_{EMt,4}$ – elektros energijos atpirkimo sąnaudos PPA BL atveju, i -ajame elektros energijos rinkos segmente, kuriomis mažinamas ataskaitinį laikotarpį sukauptas pajamų perviršis, CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

$C_{Der n, t}$ – finansinių išvestinių priemonių sandorių, kurių tikslas yra apdrausti elektros energijos pardavimo kainą, sąnaudos, kuriomis mažinamas ataskaitinį laikotarpį sukauptas pajamų perviršis, ir kurių vertinimas atliekamas pagal Metodikos 27 punkte nurodytus principus, pagal n -ąją sudarytą finansinės išvestinės priemonės produktą, CET laiku, t valandą, Eur/MWh.

$Q_{C Der n, t}$ – pagal Metodikos 27 punktą nustatomų sąnaudų vertinimui naudojamas finansinių išvestinių priemonių apdraustas (angl. *hedged*) elektros energijos gamybos kiekis per ataskaitinį laikotarpį, MWh.

24. Atlikus skaičiavimus pagal (1) formulę, pajamų perviršis suskaičiuojamas dėl neapdrausto elektros energijos gamybos kiekio ataskaitiniam laikotarpiui pagal (2) formulę:

$$R_{nH} = \sum_t^T \max(\sum_i^5 (R_{EMt,i} - 180) \cdot Q_{nHt}; 0) - \sum_t^T \max[(C_{EMt,4} - R_{EMt,4}) \cdot Q_{nHt}; 0] - \sum_t^T C_{EMt,2} \cdot Q_{CIDt}; (2)$$

čia:

R_{nH} – pajamų perviršis dėl neapdrausto elektros energijos gamybos kiekio ataskaitiniam laikotarpiui, Eur;

Q_{nHt} – finansinėmis išvestinėmis priemonėmis neapdraustas elektros energijos gamybos kiekis per ataskaitinį laikotarpį;

$R_{EMt,i}$ – rinkos pajamos gautos pardavus elektros energiją, i -ajame elektros energijos rinkos segmente CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

i – elektros energijos rinkos segmentas;

$R_{EMt,1}$ – rinkos pajamos, gautos pardavus elektros energiją elektros energijos biržoje „Nord Pool“ Lietuvos prekybos zonoje, kitos paros prekybos sesijoje CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

$R_{EMt,2}$ – rinkos pajamos, gautos pardavus elektros energiją elektros energijos biržoje „Nord Pool“ Lietuvos prekybos zonoje, einamosios paros rinkoje CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

$R_{EMt,3}$ – rinkos pajamos, gautos pardavus elektros energiją, vadovaujantis PPA PAP, t valandą, Eur/MWh;

$R_{EMt,4}$ – rinkos pajamų, gautų pardavus elektros energiją, vadovaujantis PPA BL, Eur/MWh;

$R_{EMt,5}$ – rinkos pajamos, gautos pardavus elektros energiją, teikiant su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas pagal sutartį sudarytą su perdavimo sistemos operatoriumi, CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

$C_{EMt,4}$ – elektros energijos atpirkimo sąnaudos PPA BL atveju, i -ajame elektros energijos rinkos segmente, kuriomis mažinamas ataskaitinį laikotarpį sukauptas pajamų perviršis, CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

$C_{EMt,2}$ – einamosios paros rinkoje patiriamos elektros energijos įsigijimo sąnaudos dėl pagamintos elektros energijos kiekio nuokrypio nuo subjekto pozicijos kitos paros rinkoje, CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

Q_{CIDt} – elektros energijos įsigijimo kiekis einamosios paros rinkoje dėl pagamintos elektros energijos kiekio nuokrypio nuo subjekto pozicijos kitos paros rinkoje, CET laiku, t valandą, Eur/MWh;

t – ataskaitinio laikotarpio valanda;

T – atskaitinio laikotarpio valandų skaičius.

25. Atliekant skaičiavimus pagal (1) ir (2) formules, 180 Eur/MWh pajamų viršutinė riba, pajamoms gautoms pardavus elektros energiją, elektros energijos biržoje „Nord Pool“ Lietuvos prekybos zonoje, einamosios paros rinkoje CET laiku, t valandą, Eur/MWh, $R_{EMt,2}$, taikoma nuo kiekvieno sandorio sudaryto valandos metu didesne nei 180 Eur/MWh kaina.

26. Atliekant skaičiavimus pagal (1) ir (2) formules, einamosios paros rinkoje patiriamos elektros energijos įsigijimo sąnaudos dėl pagamintos elektros energijos kiekio nuokrypio nuo subjekto pozicijos kitos paros rinkoje, CET laiku, t valandą, Eur/MWh, $C_{EMt,2}$, skaičiuojamos pagal kiekvieną valandos metu sudarytą sandorį.

27. Atliekant skaičiavimus pagal (1) formulę, subjekto patiriamos sąnaudos $C_{Der\ n, t}$ yra vertinamos tik tuo atveju, kuomet Metodikos (1) formulės pirmojo nario dydžių suma yra neigiama ir $P_{der\ n, t} - P_{ref\ n, t}$ skirtumas yra neigiamas ir $C_{Der\ n, t}$ yra lygios $P_{der\ n, t} - P_{ref\ n, t}$ skirtumui.

28. Jeigu subjektas nėra sudaręs išvestinių finansinių priemonių, tokiu atveju nėra taikomas Metodikos 23 punktą ir skaičiavimas iš karto atliekamas vadovaujantis Metodikos 24 punktu.

29. Visi skaičiavimai vadovaujantis (1) ir (2) formulėmis, kas valandą, atliekami apvalinant skaičius vieno euro cento tikslumu.

IV SKYRIUS

DUOMENŲ, REIKALINGŲ RINKOS PAJAMŲ PERVERŠIUI APSKAIČIUOTI, PATEIKIMAS, PAJAMŲ PERVERŠIO SUMOS APSKAIČIAVIMAS IR PERVEDIMAS BEI JŲ KONTROLĖ

30. Subjektai administratoriui Rinkos pajamų ir pajamų perviršio deklaraciją, nustatytą Metodikos 1 priede (toliau – deklaracija), teikia ne vėliau kaip iki kalendorinio mėnesio, einančio po ataskaitinio mėnesio pabaigos. Deklaracija už 2022 m. gruodžio mėnesį teikiama ne vėliau negu 2023 m. vasario 28 d.

31. Jeigu subjekto atsiskaitymas (angl. *settlement*) pagal sudarytas sutartis atliekamas ne po kalendorinio mėnesio pabaigos, subjektas deklaracijoje nenurodo su tokiais sandoriais susijusių rinkos pajamų ir pajamų perviršio. Tačiau atitinkamai deklaracijoje pažymi, jog turi įsipareigojimus pagal tokius sandorius. Šiuo atveju, subjektas, įvykus atsiskaitymui, pateikia patikslintą (-as) deklaraciją (-as) už praėjusį (-ius) ataskaitinius laikotarpius ne vėliau kaip iki kalendorinio mėnesio, einančio po vėliausio ataskaitinio mėnesio pabaigos. Paskutinis deklaracijų patikslinimas turi būti atliktas ne vėliau nei 2024 m. sausio 31 d.

32. Lėšų administratorius įvertina susidariusį pajamų perviršio skirtumą dėl deklaracijų patikslinimo ir esant pajamų perviršio permokėjimui, subjektui grąžina permokėtą pajamų perviršio dalį arba esant pajamų perviršio nesurinkimui nustato mokėjimo subjektų pareigą sumokėti trūkstamą pajamų perviršio dalį. Vertinimas atliekamas už laikotarpį nuo 2022 m. gruodžio 1 d. iki 2023 m. birželio 30 d.

33. Subjektai, išskyrus subjektus sudariusius PPA BL, o kai taikoma, – ir su jais susiję asmenys ne vėliau kaip iki kalendorinio mėnesio, einančio po ataskaitinio mėnesio pabaigos, pateikia lėšų administratoriui pajamų perviršio deklaraciją ir (ar) patikslintą deklaraciją ir perveda 90 procentų pajamų perviršio deklaracijoje nurodytos pajamų perviršio sumos į administratoriaus tinklalapyje skelbiamą lėšoms pervesti skirtą sąskaitą.

34. PPA BL atveju, subjektai, o kai taikoma, – ir su jais susiję asmenys administratoriui deklaracijas teikia Metodikos 30 punkte numatyta tvarka. Pajamų perviršio mokėjimui atlikti PPA BL atveju, subjektai, o kai taikoma, – ir su jais susiję asmenys ne vėliau kaip iki 2023 m. liepos 31 d.

pateikia lėšų administratoriui pajamų perviršio deklaraciją ir (ar) patikslintą deklaraciją ir perveda 90 procentų pajamų perviršio deklaracijoje nurodytos pajamų perviršio sumos į administratoriaus tinklalapyje skelbiamą lėšoms pervesti skirtą sąskaitą.

35. Vadovaujantis Įstatymo 12 straipsnio 5 dalimi, Taryba kontroliuoja pajamų perviršio mokėjimo subjektų apskaičiuoto pajamų perviršio dydžio teisingumą ir pagrįstumą. Tarybai po atlikto vertinimo nustačius deklaracijos neatitikimus ir priėmus sprendimą dėl pajamų perviršio papildomo sumokėjimo, pajamų perviršio mokėjimo subjektas sumoka:

35.1. 100 procentų Tarybos atlikto vertinimo metu suskaičiuotos pajamų perviršio sumos, taip pat delspinigius, lygius 0,03 procentinio punkto nuo papildomai mokėtinos perviršio pajamų sumos už kiekvieną pavėluotą dieną, kai Tarybos nustatytų neatitikimų dydis sudaro 5 procentus ar daugiau, skaičiuojant nuo pajamų perviršio sumos;

35.2. 90 procentų Tarybos atlikto patikrinimo metu suskaičiuotos pajamų perviršio sumos, pridėjus neatitikimo dydį, padaugintą iš dviejų, taip pat delspinigius, lygius 0,03 procentinio punkto nuo papildomai mokėtinos perviršio pajamų sumos už kiekvieną pavėluotą dieną, kai Tarybos nustatytų neatitikimų dydis sudaro mažiau kaip 5 procentus nuo pajamų perviršio sumos.

36. Tarybos vertinimas, nurodytas Metodikos 35 punkte, atliekamas ir sprendimas dėl vertinimo priimamas Tarybos posėdyje, Tarybos darbo reglamento nustatyta tvarka. Taryba gali pradėti atlikti planinį arba neplaninį subjekto reguliuojamos veiklos patikrinimą vadovaudamasi Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašo, patvirtinto Tarybos 2014 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. O3-140 „Dėl Energetikos įmonių reguliuojamos veiklos patikrinimų tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatomis.

37. Vadovaujantis Įstatymo 12 straipsnio 6 dalimi administratorius užtikrina lėšų iš pajamų perviršio mokėjimo subjektų surinkimą.

38. Vadovaujantis Įstatymo 12 straipsnio 7 dalimi, kilus pagrįstų abejonų dėl pateiktų duomenų ar skaičiavimų teisingumo ir (ar) patikimumo, administratorius turi teisę reikalauti, o duomenis ir (ar) dokumentus pateikęs asmuo – pareigą pateikti papildomus duomenis ir (ar) dokumentus, pagrindžiančius duomenų teisingumą ir (ar) patikimumą.

39. Vadovaujantis Įstatymo 12 straipsnio 8 dalimi už duomenų nepateikimą ir (ar) neteisingą pajamų perviršio suskaičiavimą Taryba taiko Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 36 straipsnyje nustatytas sankcijas.

40. Administratorius per 20 darbo dienų nuo kalendorinio mėnesio, einančio po ataskaitinio mėnesio pabaigos, Tarybai teikia informaciją apie subjektų rinkos pajamas ir pajamų perviršį ir su jo nustatymu susijusią informaciją.

41. Administratorius turi pareigą per 20 darbo dienų nuo deklaracijos gavimo datos ir visos vertinimui atlikti reikalingos informacijos gavimo datos įvertinti pateiktos deklaracijos atitiktį Metodikai ir esant neatitikimams apie tai nedelsiant informuoti Tarybą.

42. Vadovaudamasi Įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi, Taryba turi teisę teikti lėšų administratoriui informaciją, reikalingą jo šiame įstatyme numatytiems pareigoms vykdyti. Ši informacija teikiama atsižvelgus į pagrįstą administratoriaus prašymą.

43. Perdavimo sistemos operatorius ir skirstomųjų tinklų operatoriai administratoriui pateikia duomenis apie subjektų, prijungtųjų valdomo tinklo energetikos įrenginių ir objektų sąrašą, nurodant subjekto pavadinimą, kodą, elektros energijos gamybai naudojamus išteklius, įrenginių galią, energijos identifikavimo kodą (EIK), leidimo gaminti numerį, jei žinomi – subjekto kontaktinius duomenis ir esant jo pasikeitimams jį atnaujina.

44. Perdavimo sistemos operatorius ir skirstomųjų tinklų operatoriai ne vėliau kaip iki kiekvieno mėnesio, einančio po ataskaitinio mėnesio, 10 darbo dienų administratoriui pateikia duomenis apie subjektų, prijungtųjų prie jų valdomo tinklo per praėjusį ataskaitinį mėnesį faktiškai

pagamintą ir į elektros tinklus patiektą elektros energijos kiekį. Duomenys teikiami atsiskaitymo už disbalansą laikotarpio tikslumu (valandos tikslumu). Tuo atveju, jeigu subjektai elektros energiją parduoda pagal fiksuotas elektros energijos kainas, operatoriai administratoriui pateikia subjekto per mėnesį į tinklą patiektus elektros energijos kiekius mėnesio tikslumu.

45. Subjektai, įgyvendindami Reglamento (ES) 2022/1854 7 straipsnio 6 dalies nuostatą, papildomai su deklaracija privalo administratoriui pateikti žemiau nurodytus duomenis ir (ar) dokumentus ne vėliau kaip iki kalendorinio mėnesio, einančio po ataskaitinio mėnesio pabaigos:

45.1. pajamų perviršio apskaičiavimo detalizaciją su paaiškinimais (MS Excel ar analogišku formatu);

45.2. elektros energijos biržoje sudarytų sandorių duomenis (kainos ir kiekiai kas valandą);

45.3. pagal galiojančias ir (ar) sudarytas dvišales pirkimo–pardavimo sutartis dėl elektros energijos prekybos duomenis (kainos, kiekiai ir sumos);

45.4. pagal galiojančius ir (ar) sudarytus sandorius dėl elektros energijos išvestinių finansinių priemonių (kainos, kiekiai ir sumos);

45.5. subjektui pateiktų ir subjekto išrašytų PVM sąskaitų–faktūrų, susijusių su 45.3–45.4 papunkčiuose nurodytomis sutartimis, kopijas;

45.6. subjektų, kuriems taikoma Įstatymo 11 straipsnio 10 dalis, patirtus faktinius elektros energijos gamybos kintamuosius kaštus, valandos tikslumu;

45.7. informaciją apie susijusius asmenis, atskleidžiant detalią informaciją apie susijusius asmenis, siekiant nustatyti, ar subjektų bei su subjektais susijusių asmenų nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdomų elektros energijos gamybos įrenginių, elektros energijos gamybai naudojančių Reglamento (ES) 2022/1854 7 straipsnio 1 dalyje nurodytus išteklius, įrengtųjų galių suma neviršija (yra mažesnė arba lygi) 1 MW. Taip pat siekiant užtikrinti lėšų iš pajamų perviršio mokėjimo subjektų deklaravimo teisingumą, Įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje nustatytais atvejais informaciją dėl su sandorio sudarymu susijusių sąnaudų, kai sandorius sudaro ne pats subjektas, bet su juo susijusios įmonės;

45.8. informaciją apie šiame punkte nurodytos informacijos pasikeitimus;

45.9. kitą su pajamų perviršio nustatymu susijusią informaciją vadovaudamiesi administratoriaus arba Tarybos prašymu.

46. Informacija nurodyta 45 punkte administratoriui nėra teikiama su deklaracijomis už kitus ataskaitinius laikotarpius, jeigu tokia informacija jau buvo pateikta praeityje.

47. Metodikos 45 punkte nustatyta informacija teikiama administratoriui jo viešai paskelbta forma ir būdu. Administratorius turi teisę duomenis rinkti naudojant administratoriaus vystomą informacinę sistemą. Jeigu ataskaitų pateikimo metu administratoriaus informacinė sistema neveikia ir (ar) dėl techninių kliūčių subjektai negali pateikti ataskaitų bei kitos informacijos elektronine forma per administratoriaus informacinę sistemą, subjektai, nurodydami konkrečias priežastis, dėl kurių ataskaitos teikiamos ne per administratoriaus informacinę sistemą, ataskaitas, parengtas užpildant ataskaitų pateikimo metu aktualias ataskaitų formas, bei kitą pareikalautą informaciją turi pateikti pasirašytas elektroniniu parašu tinklalapyje nurodytu elektroninio pašto adresu info@baltpool.eu.

48. Teikdami konfidencialią informaciją subjektai privalo tai nurodyti siunčiamame lydraštyje bei teikdami konfidencialią informaciją, privalo nurodyti, kuri informacija yra konfidenciali. Subjektai privalo pateikti informacijos konfidencialumą pagrindžiančius dokumentus.

49. Šio skyriaus nuostatos *mutatis mutandis* taikomos su subjektais susijusiems asmenims.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

50. Taryba, vadovaudamasi Energetikos įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, Elektros energetikos įstatymo 57 straipsnio 2 dalimi ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, turi teisę iš energetikos įmonių ar asmenų, kurių vykdoma veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su energetikos veikla, bei valstybės institucijų gauti visą reikalingą informaciją ir dokumentus, būtinus rinkos pajamoms ir pajamų perviršiui nustatyti.

51. Vadovaudamasis Įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi administratorius savo interneto svetainėje ne vėliau kaip paskutinę kiekvieno mėnesio dieną, laikydamasis konfidencialumo reikalavimų, skelbia apibendrintą informaciją apie per praėjusį mėnesį ir nuo Įstatymo įsigaliojimo dienos pagal Įstatymo 11 straipsnio nuostatas surinktas lėšas (surinktą pajamų perviršį).

52. Asmenys, pažeidę šios Metodikos reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

53. Tarybos veiksmai ar neveikimas įgyvendinant šią Metodiką gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio
skaičiavimo metodikos priedas

(ūkio subjekto fizinio asmens – vardas, pavardė, telefono ryšio numeris, elektroninio pašto adresas; juridinio asmens – pavadinimas, juridinio asmens kodas ir juridinio asmens buveinės adresas; telefono ryšio numeris ir fakso numeris, elektroninio pašto adresas)

BALTPOOL, UAB
Žalgirio g. 90
LT-09303 Vilnius

DEKLARACIJA
DĖL RINKOS PAJAMŲ NUSTATYMO IR PAJAMŲ PERVERŠIO SKAIČIAVIMO

_____ (data)

_____ (vieta)

_____ (ūkio subjekto fizinio asmens – vardas, pavardė; juridinio asmens – pavadinimas)

deklaruoja pajamų perviršį už _____ ataskaitinį laikotarpį.
(metai, mėnesiai)

Nurodau, kad su mano valdomais elektros energijos gamybos įrenginiais faktiškai pagamintas ir į elektros energijos tinklus perduotas kiekis sudaro: _____ MWh;

Nurodau, kad rinkos pajamos sudaro: _____ Eur;

Nurodau, kad pajamų perviršis sudaro: _____ Eur;

Nurodau, kad 90 proc. pajamų perviršis sudaro: _____ Eur;

Nurodau, kad nurodytą elektros energijos kiekį pardaviau ir rinkos pajamas gavau šiais būdais:

elektros energijos biržoje, perduotas kiekis sudaro _____ MWh;

Pagal „Mokėk, kiek pagaminta“ pirkimo–pardavimo sutartį (-is) dėl elektros energijos, perduotas kiekis sudaro _____ MWh;

Pagal Bazinės apkrovos kiekio dvišalę pirkimo–pardavimo sutartį (-is) dėl elektros energijos, perduotas kiekis sudaro _____ MWh;

Pagal išvestinę (-es) finansines priemonę (-es), kurios(-ių) atsiskaitymo laikotarpis yra ataskaitinis mėnuo, perduotas kiekis sudaro _____ MWh;

Pagal išvestinę (-es) finansines priemonę (-es), kurios (-ių) atsiskaitymo laikotarpis yra metų ketvirtis, perduotas kiekis sudaro _____ MWh;

Pagal išvestinę (-es) finansines priemonę (-es), kurios(-ių) atsiskaitymo laikotarpis yra kalendoriniai metai, perduotas kiekis sudaro _____ MWh.

Nurodau, kad _____ MWh elektros energijos pardaviau susijusiam (-iems) asmenims (-ims).

Ūkio subjektas, teikdamas deklaraciją patikina, kad informacija pateikiama deklaracijoje, atitinka Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimo ir Rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio skaičiavimo metodikos nurodytus reikalavimus.

PRIDEDAMA:

- Dokumentas pagal Metodikos 45.1 papunktį, ___ lapai (-ų);
- Dokumentas pagal Metodikos 45.2 papunktį, ___ lapai (-ų);
- Dokumentas pagal Metodikos 45.3 papunktį, ___ lapai (-ų);
- Dokumentas pagal Metodikos 45.4 papunktį, ___ lapai (-ų);
- Dokumentas pagal Metodikos 45.5 papunktį, ___ lapai (-ų);
- Dokumentas pagal Metodikos 45.6 papunktį, ___ lapai (-ų);
- Dokumentas pagal Metodikos 45.7 papunktį, ___ lapai (-ų);
- Dokumentas pagal Metodikos 45.8 papunktį, ___ lapai (-ų);
- Dokumentas pagal Metodikos 45.9 papunktį, ___ lapai (-ų).

(Pareigų pavadinimas)

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [O3E-209](#), 2023-02-23, paskelbta TAR 2023-02-23, i. k. 2023-03221

Pakeitimai:

1.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Nutarimas

Nr. [O3E-209](#), 2023-02-23, paskelbta TAR 2023-02-23, i. k. 2023-03221

Dėl valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. gruodžio 30 d. nutarimo Nr. O3E-1811 „Dėl Rinkos pajamų nustatymo ir pajamų perviršio skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo